

265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet a földgázvételezés korlátozásáról, a földgáz biztonsági készlet felhasználásáról, valamint a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges egyéb intézkedésekről

A Kormány a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény 132. § 19., 29., 32. és 33. pontjában, valamint a földgáz biztonsági készletezéséről szóló 2006. évi XXVI. törvény 13. § (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján – az Alkotmány 35. § (1) bekezdés *b)* pontjában meghatározott feladatkörében eljárva – a következőket rendeli:

A rendelet alkalmazási köre

1. § (1) E rendeletet kell alkalmazni:

a) földgázellátási zavar (a továbbiakban: zavar) esetén az együttműködő földgázrendszernek a rendszerüzemeltető üzemeltetésében lévő eleméhez történő hozzáférést érintő intézkedésekre, különösen a földgázvételezésnek a zavarral összefüggő korlátozására,

b) a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges általános intézkedésekre.

(2) E rendeletet a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény (a továbbiakban: GET) 97/A. § (1) bekezdése, valamint 97/C. § (1) bekezdése értelmében a földgázellátási válsághelyzet bekövetkezésekor esetileg szabályozható különös intézkedésekre akkor és azon rendelkezések vonatkozásában kell alkalmazni, amennyiben az ezen különös intézkedésekre vonatkozó külön jogszabály ezt kifejezetten elrendeli.

(3) E rendeletet nem kell alkalmazni az e rendelet szerint nem korlátozható kategóriába sorolt felhasználók földgázvételezésének megszakadását eredményező – ezáltal a külön törvényben meghatározott veszélyhelyzetet elérő mértékű – földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges intézkedésekre.

Értelmező rendelkezések

2. § (1) E rendelet alkalmazásában közellátást biztosító felhasználó az a felhasználó, aki (amely) olyan közszükségletet kielégítő folyamatos szolgáltatást biztosít, ami az azt igénybevevők által egyedileg nem, hanem kizárólag össztársadalmi szinten szervezett módon biztosítható.

(2) Az (1) bekezdésben meg nem határozott fogalmakat a GET, és a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok, valamint a földgáz biztonsági készletezéséről szóló 2006. évi XXVI. törvény (a továbbiakban: Fbkt.) rendelkezései szerint kell értelmezni.

Kockázatértékelés, megelőzési cselekvési terv és vészhelyzeti terv

2/A. § (1) A Magyar Energia Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) elkészítteti a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikk (9) bekezdése és 9. cikke szerinti kockázatértékelést és azt a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. cikk (4) bekezdése szerint felülvizsgálja.

(2) Az (1) bekezdés szerinti kockázatértékelést és annak felülvizsgálatát a Hivatal megküldi az Európai Bizottság részére.

(3) Az (1) bekezdés szerinti kockázatértékelés alapján a Hivatal – a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4–5. és 10. cikke szerinti követelmények figyelembevételével – előkészíti és az Európai Unió érintett tagállamainak hatáskörrel rendelkező hatóságaival, valamint az Európai Bizottsággal egyezteteti

a) a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (1) bekezdés *a)* pontja szerinti megelőzési cselekvési terv (a továbbiakban: megelőzési cselekvési terv) tervezetét, és

b) a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (1) bekezdés *b)* pontja szerinti vészhelyzeti terv (a továbbiakban: vészhelyzeti terv) tervezetét.

(4) Ha az Európai Bizottság a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (6) bekezdés *b*) pont *ii.* alpontjára figyelemmel a megelőzési cselekvési terv tervezetének vagy a vészhelyzeti terv tervezetének módosítását javasolja, a Hivatal az Európai Bizottság módosító javaslatának kézhezvételétől számított 1 hónapon belül

a) előkészíti a módosított megelőzési cselekvési terv vagy vészhelyzeti terv tervezetét és azt megküldi az energiapolitikáért felelős miniszternek (a továbbiakban: miniszter), vagy

b) indokkal alátámasztott egyet nem értéséről tájékoztatja a minisztert.

(5) Ha a miniszter egyetért a módosított megelőzési cselekvési terv vagy vészhelyzeti terv tervezetével, azokat a Kormány elé terjeszti. A miniszter a megelőzési cselekvési terv és a vészhelyzeti terv Kormány általi elfogadását követően továbbítja azokat az Európai Bizottság részére.

(6) Ha a miniszter egyetért a Hivatal által előterjesztett elutasítási indokokkal, továbbítja azokat az Európai Bizottság részére.

(7) Ha a miniszter nem ért egyet a megelőzési cselekvési terv tervezetével, a vészhelyzeti terv tervezetével, vagy az elutasítás indokaival, felkéri a Hivatalt a tervezet vagy az indokok 30 napon belül történő átdolgozására, és annak a miniszter részére történő ismételt benyújtására. Ha a miniszter egyetért az átdolgozott tervezetekkel vagy indokokkal, az (5) bekezdés szerint jár el.

(8) Ha az Európai Bizottság a 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikk (6) bekezdés *b*) pont *iii.* alpontjára figyelemmel a megelőzési cselekvési terv tervezetének módosítását javasolja, az (5)–(7) bekezdés szerinti eljárás alkalmazandó.

(9) A Hivatal a megelőzési cselekvési tervet és a vészhelyzeti tervet annak kihirdetését követően az (1) bekezdés szerint felülvizsgálta kockázatértékelés alapján legalább két évente felülvizsgálja és indokolt esetben javaslatot tesz azok módosítására.

(10) A Hivatal gondoskodik a megelőzési cselekvési terv és a vészhelyzeti terv végrehajtásának ellenőrzéséről.

2/B. § A 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 6. cikk (4) bekezdése szerinti feladatot a Hivatal látja el.

Az együttműködő földgázrendszerhez történő hozzáférést érintő intézkedések zavar esetén

3. § (1) A földgázszállításra vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyes (a továbbiakban: szállítási rendszerüzemeltető), a földgázelosztásra vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyes (a továbbiakban: földgázelosztó) és a földgáztárolásra vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyes (a továbbiakban: földgáztároló engedélyes) zavar esetén köteles

a) a zavar jellegéről, mértékéről, várható időtartamáról,

b) a zavar földgázellátást és a rendszerhez történő hozzáférést érintő kihatásairól, valamint

c) a földgázvételezés javasolt korlátozásának mértékéről

a földgáz rendszerirányítására vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyesnek (a továbbiakban: szállítási rendszerirányító) haladéktalanul szóban és legkésőbb 24 órán belül írásban bejelentést tenni.

(2) Amennyiben bármely rendszerhasználó tudomást szerez a felhasználói ellátásához szükséges saját földgázforrása bármilyen mértékű tartós – a kereskedelmi egyensúlyt veszélyeztető – kieséséről, köteles azt haladéktalanul szóban, és legkésőbb 24 órán belül írásban az esemény jellegének, a kiesés várható időtartamának és a kiesés mértékének megjelölésével bejelenteni a szállítási rendszerirányítónak.

(3) A szállítási rendszerirányító köteles az (1) bekezdés szerinti bejelentés alapján a zavar ellátási kihatásait és az érintett rendszerüzemeltető korlátozási javaslatát, a (2) bekezdés

szerinti bejelentés alapján a földgázforrás kiesésének kihatásait mérlegelni, és amennyiben az egyensúly visszaállítása nem biztosítható, regionális vagy országos korlátozást elrendelni.

(4) A szállítási rendszerirányító a korlátozás elrendeléséről, a zavar súlyosságáról és a rendszeregyensúly fenntartása érdekében megtett vagy tervezett további intézkedéseiről a Hivatalt haladéktalanul, de legfeljebb 24 órán belül írásban tájékoztatja.

(5) Amennyiben az (1)–(2) bekezdés szerinti bejelentés, valamint a szállítási rendszerirányító ezek alapján történő utasítása szóban történik, a szállítási rendszerirányító köteles arról hangfelvételt készíteni. A szállítási rendszerirányító köteles a hangfelvételt a Hivatalnak a GET 96. § (7) bekezdése szerinti vizsgálatáig megőrizni.

(6) A GET 96. § (7) bekezdése szerinti vizsgálathoz a szállítási rendszerirányító

a) az érintett rendszerüzemeltető vagy rendszerhasználó írásbeli tájékoztatását,

b) a szóbeli tájékoztatóról, valamint a szállítási rendszerirányító szóbeli utasításáról készített hangfelvételt, továbbá

c) a hangfelvételen elhangzottakat más módon rögzítő dokumentumot

köteles a Hivatal rendelkezésére bocsátani.

(7) A Hivatal a GET 96. § (7) bekezdése szerinti vizsgálat során akkor állapítja meg, hogy a korlátozás a szállítási rendszerirányítónak felróható okból vált szükségessé, ha az elrendelést a jogszabályi előírások, az Üzemi és Kereskedelmi Szabályzat (a továbbiakban: ÜKSZ) vagy a szállítási rendszerirányító működési engedélyében foglaltak megsértése idézte elő.

A földgázvételezés elrendelt korlátozásának végrehajtása

4. § (1) Amennyiben a földgázvételezés elrendelt korlátozását a felhasználó nem hajtja végre, az érintett szállítási rendszerüzemeltető vagy földgázelosztó köteles – a (2) bekezdés szerinti eltéréssel – az érintett felhasználót az elzáró szerelvény zárt állapotában történő rögzítésével, rögzíthetőség hiányában a vezetékes kapcsolat megszüntetésével a földgázellátásból kizárni. A korlátozást be nem tartó felhasználó felel a mulasztásából eredő valamennyi kárért, különösen azokért a károkért, amelyek a nem korlátozott kategóriába tartozó felhasználóknál merülnek fel amiatt, hogy a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában rájuk is kiterjed.

(2) Amennyiben a kizárásra irányuló műszaki intézkedés más műszaki megoldás hiányában olyan, nem korlátozható kategóriába sorolt felhasználói földgázteljesítményeket érintene, amelyek elvonása esetén az emberi életet vagy egészséget, továbbá a környezetet súlyosan veszélyeztető anyagok környezetbe jutása valószínűsíthető, akkor kizárás helyett a korlátozást be nem tartó felhasználó földgázvételezését fizikailag korlátozni kell a veszélyeztetettség elkerüléséhez szükséges földgázvételezés mértékéig. A korlátozás végrehajtásával egyidejűleg a korlátozást végrehajtó írásban hívja fel a korlátozást be nem tartó felhasználó figyelmét a fennmaradó földgázteljesítmény felhasználási céljára, valamint a jogszerűtlen felhasználás következményeire. A jogszerűtlen felhasználásból eredő valamennyi kárért a korlátozást be nem tartó felhasználó felel.

(3) A felhasználó kizárásának műszaki és egyéb körülményeit a rendszerüzemeltető köteles írásban rögzíteni, feltüntetve a korlátozás elrendelésének és a kizárásnak az időpontját, valamint az ezen idő alatt elfogyasztott földgáz mennyiségét, továbbá az intézkedést elrendelő és az azt végrehajtók személyes adatait.

(4) A korlátozás megszüntetését követő 5 munkanapon belül a rendszerüzemeltető köteles a korlátozás végrehajtásáról – személyes adatot nem tartalmazó – írásos jelentést, továbbá a műszaki kizárásokról tételes kimutatást készíteni és azt a szállítási rendszerirányítónak átadni.

(5) A korlátozás megszüntetését követően a rendszerüzemeltető köteles a hálózathasználati szerződésben foglalt határidőben, de legfeljebb 5 munkanapon belül a földgázvételezésből történő műszaki kizárást megszüntetni, valamint jogosult a kizárás és a szolgáltatás visszaállításával kapcsolatosan felmerült – az üzletszabályzatban meghatározott – költségeit

az érintett felhasználóval megtéríttetni. Amennyiben a szolgáltatás visszaállítása a felhasználónak felróható ok miatt az e bekezdésben meghatározott időtartamon belül nem biztosítható, a felhasználó a késedelmes visszakapcsolásból származó kárigényt a rendszerüzemeltetővel szemben nem érvényesítheti.

A válsághelyzetre vonatkozó döntések és intézkedések előkészítése

5. § (1) A rendszerüzemeltetők kötelesek a tudomásukra jutott – földgázellátási válsághelyzet várható bekövetkezésére utaló – információkat a Hivatal elnökének haladéktalanul bejelenteni.

(2) A Hivatal elnöke köteles a rendelkezésére álló információk alapján a minisztert tájékoztatni és fokozatba sorolásra vonatkozó javaslattal kezdeményezni a földgázellátási válsághelyzet minősítését.

(3)

6. § (1) A miniszter a Hivatalnak az 5. § (2) bekezdése szerinti, vagy a Nemzetbiztonsági Hivatalnak a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény 5. § *d)* pontjával összhangban tett és – ez utóbbi esetben – indokolt kezdeményezését követően összehívja a Bizottságot.

(2) A Bizottság állandó tagja:

a) a Hivatal,

b) a gazdaságpolitikáért felelős miniszter,

c) a Nemzetbiztonsági Hivatal,

d) a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség (a továbbiakban: Szövetség),

e) a szállítási rendszerirányító,

f) a katasztrófák elleni védekezés irányításáról, szervezetéről és a veszélyes anyagokkal kapcsolatos súlyos balesetek elleni védekezésről szóló törvény szerinti Kormányzati Koordinációs Bizottság Titkársága,

g) a villamos energiáról szóló törvény szerinti átviteli rendszerirányításra vonatkozó működési engedéllyel rendelkező engedélyes,

h) a földgáztároló engedélyes, valamint

i) az Országos Meteorológiai Szolgálat képviselői.

(3) A miniszter szükség esetén más érintett hatóság, szervezet vagy gazdálkodó szervezet képviselőjét is meghívhatja a Bizottságba.

(4) A Bizottság elnöke a miniszter, a helyettesítésére jogosult személyt a miniszter jelöli ki.

(5) A Bizottság a GET 97. § (5) bekezdés *b)* pontja szerinti javaslatát a miniszter részére teszi meg.

(6) A Bizottság a GET 97. § (5) bekezdés *b)* pontja szerinti javaslatában részletezi:

a) a földgázellátási válsághelyzetet okozó körülményeket és azok várható következményeit – ha előre jelezhető –, a válsághelyzet feltételezett időtartamát,

b) a szükséges intézkedéseket, azon belül a földgáz biztonsági készlet felhasználásra javasolt maximális mennyiségét, figyelembe véve a földgázellátási válsághelyzet feltételezett időtartama alatt igénybe vehető hazai termelői, import átvételi és tárolói földgáz lehetőségeket,

c) a felhasználásra javasolt földgáz biztonsági készletet tároló földgáztároló megnevezését,

d) a felhasználásra javasolt kőolajtermék mennyiségét (ktonna/nap),

e) a felszabadított földgáz, vagy kőolajtermék biztonsági készlet javasolt felhasználóit, valamint az adott felhasználó részére felhasználásra javasolt mennyiséget,

f) a felhasználásra javasolt földgáz javasolt árát, a javasolt áralkalmazási feltételeket, valamint a Szövetség és az igénybevételre jogosult földgázkereskedők közötti elszámolás és fizetés javasolt módját és határidejét,

g) a földgázkészlet visszapótlásának javasolt rendjét és a visszapótlásra kötelezetteket.

(7) A földgáz biztonsági készletből történő értékesítésre vonatkozó árjavaslatát a Bizottság – az Fbkt. 5. § (3) bekezdésével összhangban – a földgáznak az árjavaslat elkészítésekor ismert tényleges árának figyelembevételével készíti elő. A Szövetség a javaslat elkészítéséhez szükséges – különösen ár- és pénzügyi – információkat köteles a Bizottság rendelkezésére bocsátani.

Intézkedések földgázellátási válsághelyzet esetén

7. § (1)

(2)

(3) A szállítási rendszerirányító a földgázellátási válsághelyzet fennállásáról az azt megállapító miniszteri határozat közzétételétől számított 2 órán belül köteles a rendszerüzemeltetőket, valamint a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervét szóban és telefax útján értesíteni, amelyek további 2 órán belül kötelesek a velük szerződéses kapcsolatban álló rendszerhasználókat szóban és telefax útján tájékoztatni.

(4) Földgázellátási válsághelyzetben a szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles a szállítási rendszerirányító által elrendelt gyakorisággal, de 12 órás időköznel nem ritkábban, gázátadónként meghatározni az egyes korlátozási kategóriákba tartozó felhasználók tényleges fogyasztását – a 100 m³/h alatti fogyasztású felhasználók esetében az ÜKSZ-ben meghatározott profil szerinti fogyasztást tényleges fogyasztásnak tekintve – és arról a szállítási rendszerirányítót tájékoztatni.

(5) Ha a szállítási rendszerirányító a rendelkezésre álló információk alapján a GET 97/A. § (4)–(5) bekezdéseiben foglalt intézkedéseket szükségesnek tartja, köteles a vele közvetlen kapcsolatban álló, a földgáznak Magyarország területén keresztül történő átszállítását végző vállalkozást haladéktalanul írásban értesíteni.

(6) Ha a földgázellátási válsághelyzet alatt a GET 97/A. § (4)–(5) bekezdéseiben foglalt intézkedések alkalmazása szükséges, a Hivatal haladéktalanul köteles szóban és 24 órán belül írásban tájékoztatni a minisztert a szükséges intézkedésekről, különös tekintettel a szállítató és a beszállító személyére, a szállítási célországra, valamint az intézkedés várható időtartamára és mértékére.

8. § (1) A Hivatal köteles belső szabályzatot készíteni a GET 97/A. § (10) bekezdése szerinti Válsághelyzeti Információs Iroda (a továbbiakban: Iroda) működtetésére, valamint kiépíteni válsághelyzet esetére elkülönített internet alapú és távközlési kapcsolatot.

(2) Az Iroda címét, telefonos elérhetőségét és elektronikus levélcímét a Hivatal köteles honlapján közzétenni.

9. § (1) A földgázellátási válsághelyzet I. fokozata esetén a biztonsági földgázkészlet igénybevételére jogosult földgázkereskedők között a Hivatal – az érvényben lévő és az előre láthatóan szükséges korlátozások tekintetében a szállítási rendszerirányító véleményének kikérése mellett – felosztja a felszabadított biztonsági földgázkészletet és a hozzá tartozó csúcskapacitást. A földgázkészlet igénybevételére vonatkozó jogosultság szempontjából a külföldről földgázt vásárló felhasználó e rendelet alkalmazásában földgázkereskedőnek minősül.

(2) Az igénybevételre jogosult földgázkereskedők a földgázellátási válsághelyzet I. fokozata esetén kötelesek a Hivatal részére megadni az ellátásukban lévő korlátozással nem érintett felhasználók korlátozási kategóriáinként, valamint gázátadó állomásonként összesített napi csúcsigényét –12 °C referencia hőmérsékletre meghatározva, valamint a rendelkezésre álló források várható alakulására vonatkozó információkat.

(3) Az igénybevételre jogosult földgázkereskedők a földgázellátási válsághelyzet I. fokozata esetén kötelesek a Hivatal és a szállítási rendszerirányító részére naponta a következő három napra vonatkozóan megadni az ellátásukban lévő korlátozással nem érintett

felhasználók korlátozási kategóriáinként, valamint gázátadó állomásonként összesített napi csúcsigényét az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján ténylegesen várható hőmérsékletre meghatározva.

(4) Az igénybevételre jogosult földgázkereskedők a rendelkezésükre bocsátott kapacitást és földgázmennyiséget kizárólag a korlátozással nem érintett felhasználók napi fogyasztásának kielégítésére használhatják fel. A korlátozással nem érintett felhasználóktól eltérő felhasználó ellátására átadott földgázmennyiséget jogszerűtlenül elfogyasztott mennyiségnek kell tekinteni, és a szállítási rendszerirányító a 15. § (4) bekezdésében foglaltak szerint köteles a földgázkereskedővel elszámolni.

10. § (1) A földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén a rendszerhasználók kötelesek írásban tájékoztatni a Hivatalt

a) minden héten csütörtökön 13.00 óráig a következő héten igénybe vehető szerződéssel lekötött, vagy szerződéssel igénybe vehető földgázmennyiségekről és az igénybevétel technikai és árfeltételeiről, valamint

b) a Hivatal elrendelésére minden héten csütörtökön 10.00 óráig a következő 12 hónap várható felhasználói igényeiről és a rendelkezésre álló szerződéssel lekötött, vagy szerződéssel igénybe vehető földgázforrásokról, valamint az igénybevétel feltételeiről.

(2) A Hivatal minden héten csütörtökön 15.00 óráig összesítve megküldi az (1) bekezdés a)–b) pontjai szerinti földgázforrás-információkat a szállítási rendszerirányítónak és a miniszternek.

(3) Az igénybevételre jogosult földgázkereskedők a földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén kötelesek a Hivatal és a szállítási rendszerirányító részére naponta a következő három napra vonatkozóan megadni az ellátásukban lévő korlátozással nem érintett felhasználók korlátozási kategóriáinként, valamint gázátadó állomásonként összesített napi csúcsigényét az Országos Meteorológiai Szolgálat előrejelzése alapján ténylegesen várható hőmérsékletre meghatározva.

(4) A földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén a szállítási rendszerirányító – a GET 97/C. § (4) bekezdése szerinti kötelezettsége alapján – köteles a földgázkereskedőknél rendelkezésre álló, illetve szerződéssel lekötött, valamint a külön jogszabály szerint rendelkezésére bocsátott biztonsági földgázkészletek figyelembevételével, az aktuális gázév végéig a felhasználói igények alapján optimalizált földgáz felhasználási tervet készíteni. A szállítási rendszerirányító minden héten hétfőn köteles a Hivatalt tájékoztatni a földgázforrások tervezett felhasználásáról, valamint javaslatot tenni a forrásgazdálkodási célból bevezetendő korlátozás mértékére, és a szerződéssel lekötött földgázforrások lekötésére.

(5) Ha a földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén a GET 97/C. § (1) bekezdés a) pontja alapján a felhasználók ellátására vonatkozó szerződések teljesítése felfüggesztésre kerül, a földgázkereskedő mentesül a felhasználóval kötött szerződés e felfüggesztés miatti megszegésének jogkövetkezménye alól.

(6) A Hivatal a (4) bekezdés szerinti tájékoztatás alapján javaslatot tesz a miniszternek a földgázforrásokkal történő gazdálkodást biztosító válsághelyzeti intézkedésekre.

(7) Az érintett földgázkereskedők a Bizottság összehívását követően – a Bizottságtól kapott tájékoztatás alapján – kötelesek felkészülni arra, hogy a GET 97/C. § (1) bekezdése szerinti rendelet miniszter általi kibocsátásának esetére szerződéssel lekötött import forrásokra ajánlatot tegyenek, és ilyen forrásokat lekössenek a GET 97/C. § (3) bekezdése szerinti kötelezettség teljesítése érdekében.

(8) A földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén a szállítási rendszerirányító – a rendelkezésre álló, különösen a 6. § (6) bekezdése és a 10. § (2) bekezdése szerinti információk figyelembevételével – köteles a földgázforrásokkal úgy gazdálkodni, hogy a válsághelyzet megszűnését követően a kereskedelmi földgázárólóknak a válsághelyzet

megszűnését követő első betárolási időszakáig az országos földgázellátás folyamatossága fenntartható legyen.

(9) A földgázellátási válsághelyzet megszűnését követő tíz napon belül a szállítási rendszerirányító köteles jelentést készíteni a válsághelyzet alatt megtett forrásgazdálkodási intézkedéseiről és azt a Hivatalnak megküldeni. A Hivatal minősíti a szállítási rendszerirányító forrásgazdálkodási tevékenységét.

A korlátozási besorolás elkészítése

11. § (1) A földgázkereskedő vagy földgázkereskedő hiányában a felhasználó köteles a besoroláshoz szükséges adatokat a felhasználóval kapcsolatban álló földgázelosztó vagy a szállítási rendszerüzemeltető részére minden év június 30-áig megadni.

(2) A földgázelosztó és a szállítási rendszerüzemeltető minden év július 31-éig a rendszerhasználó adatszolgáltatása alapján köteles a működési területén lévő felhasználók teljesítményeinek korlátozási besorolását elvégezni és gázátadó állomásonkénti, valamint rendszerhasználónkénti csoportosításban, felhasználónkénti bontásban a korlátozási kategóriáknak megfelelően – az ÜKSZ-ben meghatározott formátumban – a szállítási rendszerirányítónak és a földgázkereskedőnek megküldeni.

(3) A szállítási rendszerirányító összeállítja az összesített korlátozási besorolást, amely gázátadónként tartalmazza a 100 m³/óra lekötött teljesítmény feletti felhasználók korlátozási besorolását felhasználónként, és a 100 m³/óra lekötött teljesítményt meg nem haladó felhasználókét összesítve. A korlátozási besorolásnak továbbá tartalmaznia kell az elvonható névleges földgáz-teljesítményeket (m³/óra) átadási pontonként, felhasználónként és korlátozási kategóriánként.

(4) A szállítási rendszerirányító az összesített korlátozási besorolást véleményével együtt minden év augusztus 31-éig a Hivatalnak jóváhagyásra megküldi.

(5) A Hivatal indokolt esetben a szállítási rendszerirányító által benyújtott javaslatról a jóváhagyási eljárás során eltérhet, valamint a jóváhagyott korlátozási besorolást hivatalból módosíthatja.

(6) A határozatban jóváhagyott részletes korlátozási besorolás összefoglaló táblázatait a szállítási rendszerirányító és a Hivatal a határozat meghozatalának napján a honlapján közzéteszi.

12. § (1) A földgázteljesítményeket a következő korlátozási kategóriákba kell besorolni:

a) I. A villamos energiáról szóló törvény alapján villamos energia termelői működési engedéllyel rendelkező, és külön jogszabály rendelkezései szerint energiaforrás-készlet fenntartására kötelezett felhasználók lekötött földgázteljesítményei. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 4 óra.

b) II. Az I. kategóriába nem tartozó ipari, kereskedelmi, szolgáltató és mezőgazdasági célú – technológiai károkozás vagy tiszta technológiás rendszerek sérülése nélkül elvonható – 2500 m³/órát meghaladó lekötött földgázteljesítmények, a VII. és VIII. kategóriákba sorolt földgázteljesítmények kivételével. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 4 óra.

c) III. Az ipari, kereskedelmi, szolgáltató és mezőgazdasági célú – technológiai károkozás vagy tiszta technológiás rendszerek sérülése nélkül elvonható – 2500 m³/óra és 500 m³/óra közé eső lekötött földgázteljesítmények, a VII. és VIII. kategóriákba sorolt földgázteljesítmények kivételével. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 4 óra.

d) IV. Az ipari, kereskedelmi, szolgáltató és mezőgazdasági célú – az I–III. kategóriákba nem sorolható – 500 m³/órát meghaladó lekötött földgázteljesítmények, a VII. és VIII. kategóriákba sorolt földgázteljesítmények kivételével. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 8 óra.

e) V. Az ipari, kereskedelmi, szolgáltató és mezőgazdasági célú, 500 m³/óra és 100 m³/óra közé eső lekötött földgázteljesítmények, a VII. és VIII. kategóriákba sorolt földgázteljesítmények kivételével. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 8 óra.

f) VI. Az ipari, kereskedelmi, szolgáltató és mezőgazdasági célú 100 m³/óránál nem nagyobb lekötött földgázteljesítmények – a VII. és VIII. kategóriákba sorolt földgázteljesítmények kivételével –, amelyeket összevontan gázátadó állomásonként összesítve kell feltüntetni a korlátozási besorolásban. A korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam legfeljebb 8 óra.

g) VII. A II–VI. kategóriákba sorolt felhasználók temperálásra, illetve alapanyag, félkész- vagy késztermék állagának megőrzésére indokoltan biztosított földgázteljesítményei, amelyek a korlátozásuk elrendelését követően a szállítási rendszerirányító naponta kiadott engedélye alapján igénybe vehetők. A szállítási rendszerirányító műszaki és egyensúlytartási szempontok figyelembevételével jogosult az egyes gázátadókon eltérő időben biztosítani – a felhasználó tényleges órai lekötésének 10%-át nem meghaladó mennyiséget naponta legalább 2, de a szállítási rendszerirányító döntése alapján legfeljebb 8 órás időtartamra.

h) VIII. Azon földgázteljesítmények, amelyeket – az alkoholtartalmú italok és üdítőitalok kivételével – az élelmiszerjog általános elveiről és követelményeiről, az Európai Élelmiszerbiztonsági Hatóság létrehozásáról és az élelmiszer-biztonságra vonatkozó eljárásokról szóló, 2002. január 28-i 178/2002/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 2. cikke szerinti alapvető élelmiszerek vagy élelmiszer alapanyagok előállításához és forgalmazásához használnak fel, különösen az élőállat vágásához és feldolgozásához, tej feldolgozásához és kenyérfélék előállításához felhasznált földgázteljesítmények.

(2) Nem korlátozható kategóriába kell besorolni:

a) a rendszerüzemeltetők földgázteljesítményét a rendszerüzemeltetéshez szükséges mértékig,

b) a lakossági fogyasztók földgázteljesítményét,

c) a közellátást biztosító felhasználók földgázteljesítményét a közellátás biztosításához szükséges földgázvételezés mértékig,

d) azon felhasználók földgázteljesítményét, amelyek földgázvételezésének korlátozása az emberi életet vagy egészséget, továbbá a környezetet súlyosan veszélyeztető anyagnak a szabadba kerülését eredményezné a veszélyeztetettség elkerüléséhez szükséges földgázvételezés mértékig, amennyiben a földgázteljesítmény – szerződésben meghatározott hőmérséklet alatt történő – elvonása esetén a káros anyagok környezetbe jutása valószínűsíthető,

e) a természetes személyek életvitelszerű tartózkodására szolgáló intézmények, különösen bentlakásos intézmény, kollégium, munkavállalói szálláshely fűtési célra lekötött földgázteljesítményét,

f) járóbeteg-, illetve fekvőbeteg-szakellátást nyújtó egészségügyi szolgáltatók fűtési célra lekötött földgázteljesítményét,

g) lakossági célú alapszolgáltatásokat biztosító szervezetek földgázteljesítményét, a lakossági célú tevékenység fenntartását biztosító mértékig, ideértve a gyógyszerészeti államigazgatási szerv engedélyével üzemeltetett gyógyszerraktárt a gyógyszer minőségének megőrzését biztosító mértékig,

h) a folyékony tüzelőanyag tartalékolására nem kötelezett erőművek, fűtőművek és kapcsolt villamosenergia-termelők lakossági távfűtési célra felhasznált földgázteljesítményét.

i) a lakossági fogyasztó és a közellátást biztosító felhasználó részére távhőt biztosító engedélyesek földgázteljesítményét az ezek ellátásához szükséges földgázvételezés mértékig, ha a távhőt biztosító engedélyesnek nem áll módjában más tüzelőanyagra átváltani.

(3) Az I–V. kategóriákba sorolt felhasználónak, valamint az engedélyesnek ki kell dolgoznia a korlátozás végrehajtására vonatkozó intézkedési tervét és szabályzatát, amelyet legalább évenként aktualizálni kell.

(4) A felhasználó a (3) bekezdés szerinti intézkedési tervet és szabályzatot köteles a Polgári Törvénykönyv alapján fennálló kárenyhítési kötelezettségével összhangban kialakítani.

(5) Az a (2) bekezdés *d)* pontja szerinti felhasználó, amelynek a veszélyeztettség elkerüléséhez szükséges földgázteljesítménye nem a (2) bekezdés szerinti kategóriába került besorolásra, köteles a Hivatalnál kezdeményezni a nem korlátozható kategóriába sorolást. A Hivatal a kezdeményezés vagy hatósági észlelés alapján egyaránt köteles a korlátozási besorolás módosításának szükségességét hivatalból vizsgálni, és annak megalapozottsága esetén a korlátozási besorolást hivatalból módosítani.

(6) A szigetüzemben vételező felhasználók korlátozását a szállítási rendszerirányító a sziget üzemben bekövetkezett zavar esetén rendeli el.

(7) A szállítási rendszerirányító a korlátozási besorolásban – a felhasználó rendszerirányító részére benyújtott egyedi kérelmére – az egyes korlátozási kategóriákban meghatározott, a korlátozás végrehajtására rendelkezésre álló időtartam maximális tartamát az (1) bekezdésben meghatározottaktól eltérően – de legfeljebb 72 órai időtartamban – is megállapíthatja, ha a korlátozás (1) bekezdés szerinti időtartamban történő végrehajtása helyrehozhatatlan technológiai károkozással, környezetszennyezéssel, illetve környezetveszélyeztetéssel járna.

(8) A felhasználó a korlátozási besorolástól való eltérést alátámasztó indok fennállását – az egyedi kérelemhez mellékelte – a katasztrófavédelmi, illetve a környezetvédelmi hatóság által kiállított igazolással igazolja.

(9) A szállítási rendszerirányító a felhasználó (7) bekezdés szerinti egyedi kérelmét a felhasználó által alkalmazott technológiára és a nemzetgazdaság működésében betöltött szerepére figyelemmel bírálja el.

13. § (1) A szállítási rendszerüzemeltető és a földgázelosztó köteles a korlátozási sorrendhez szolgáltatott adatokat folyamatosan naprakészen tartani, és azokat korlátozás esetén a korlátozással kapcsolatos eljárásrend alapján felhasználni.

(2) A felhasználóval kötött szerződésnek – a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: GET Vhr.) rögzítettekén túlmenően – tartalmaznia kell:

a) a szerződött teljesítményt korlátozási kategóriánként,
b) a korlátozás esetén alkalmazandó felhasználói önkorlátozás kötelezettségét,
c) a csatlakozó rendszerüzemeltető engedélyes beavatkozásának lehetőségét és a végrehajtás módját, beleértve a célvezetéken ellátott felhasználó földgázteljesítményének korlátozását is, valamint

d) azon felhasználók esetében, amelyek földgázvételezésének korlátozása az emberi életet vagy egészséget, továbbá a környezetet súlyosan veszélyeztető anyagnak a szabadba kerülését eredményezné, azt a hőmérsékleti határértéket, amely alatt a káros anyagok környezetbe jutása valószínűsíthető, valamint

e) a felhasználó adatváltozás-bejelentésre vonatkozó kötelezettségét.

A korlátozás elrendelése

14. § (1) A felhasználói korlátozást a GET 96. § (4) bekezdése alapján a szállítási rendszerirányító rendeli el és irányítja a Hivatal egyidejű tájékoztatása mellett, egyben szükség esetén javaslatot tesz további intézkedések megtételére.

(2) A korlátozás a 12. § (1) bekezdésben meghatározott valamely korlátozási kategóriába tartozó összes földgázteljesítményre, vagy annak százalékban meghatározott hányadára – a kategóriák növekvő sorrendjében – rendelhető el.

(3) A szállítási rendszerirányító az intézkedések arányosságának és fokozatosságának elve alapján egy adott korlátozási kategória korlátozásának elrendelésekor vizsgálja a százalékban meghatározott korlátozás lehetőségét, és amennyiben ez a lehetőség fennáll, akkor az adott korlátozási kategóriába tartozó összes földgázteljesítmény korlátozását megelőzően köteles törekedni a százalékos korlátozásra.

(4) Ha a felhasználót a korlátozás során a földgázellátásból részlegesen vagy teljes mértékben kizárták, a részére a betáplálási pontokon szerződés szerint rendelkezésre álló és a korlátozás életbe léptetésekor nominált földgázmennyiséget a szállítási rendszerirányító a korlátozás időtartama alatt, a szükséges mértékben, kiegyensúlyozó földgázként jogosult átvenni. Az így átvett földgázmennyiség igénybevételére és elszámolására vonatkozó szabályokat az ÜKSZ határozza meg.

(5) Az I–IV. kategóriába sorolt felhasználókat a velük jogviszonyban álló rendszerhasználó a rájuk vonatkozó korlátozás elrendeléséről haladéktalanul szóban és telefax útján értesíti. A korlátozás végrehajtására a 12. § (1) bekezdésében meghatározott időtartam számítása a telefax elküldésének időpontjától kezdődik.

(6) Az V–VII. kategóriákba sorolt felhasználókat a korlátozás elrendeléséről a szállítási rendszerirányító a nemzeti hírvügnökség útján is értesíti. A korlátozást a nemzeti hírvügnökség útján történő első értesítéstől számított, a 12. § (1) bekezdésében meghatározott időtartamon belül végre kell hajtani.

15. § (1) Korlátozás elrendelésekor a rendszerhasználó köteles a nem korlátozott felhasználók tervezett vételezésének megfelelő forrásokat biztosítani.

(2) Ha a GET 97/C. § (1) bekezdése szerinti rendeletben a földgázellátáshoz kapcsolódó, a hatósági és a nem hatósági árak körébe tartozó valamennyi termék és szolgáltatás legmagasabb ára nem kerül meghatározásra, a GET 97/C. § (3) bekezdése alapján a szállítási rendszerirányítónak felajánlott földgáz eladási ára a beszerzési áron kívül legfeljebb a keletkezett indokolt költségeket tartalmazhatja. A Hivatal jogosult az eladási árat, valamint a felajánlott forrásokat és azok igénybevételét a korlátozás teljes időtartama alatt ellenőrizni.

(3) A korlátozás során a szállítási rendszerüzemeltető által igénybe vett földgáznak az érintett rendszerhasználóval történő elszámolása a szállítási rendszerüzemeltető feladata.

(4) Amennyiben a korlátozás alá vont felhasználó földgázt vételez a korlátozott mennyiségek terhére, köteles az így vételezett földgázmennyiségnek megfelelő, a legutolsó nem korlátozott gáznapon vételre felajánlott egyensúlyozó gáz legmagasabb árának az ötvenszeres értékében meghatározott pótdíjat a szállítási rendszerirányítónak megfizetni.

(5) Zavar és földgázellátási válsághelyzet esetén – a zavar és a válsághelyzet következtében – felmerült földgáz rendszerhasználati díjakat tartalmazó rendelet szerinti esetleges pótdíj megfizetése alól – a kiegyensúlyozási pótdíj kivételével – a díjfizetésre kötelezett mentesül.

A biztonsági földgázkészlet igénybevételére vonatkozó szabályok

16. § (1) A biztonsági földgázkészletnek az igénybevételre jogosult földgázkereskedőknek vagy válsághelyzet II. fokozata esetén a szállítási rendszerirányítónak (a továbbiakban együtt: Igénybevevő) történő átadására a Szövetség és az Igénybevevő köteles megállapodást kötni.

(2) A biztonsági földgázkészletnek az Igénybevevő részére történő átadására a Szövetség a készletet tároló engedéllyessel kötött szerződésével összhangban álló mintaszerződést köteles kidolgozni, amelyet a tagokkal köteles egyeztetni. A tagokkal egyeztetett – és a Szövetség honlapján közzétett – mintaszerződésnek megfelelő tartalmú szerződést a biztonsági földgázkészlet felszabadításától számított legkésőbb 24 órán belül meg kell kötni.

(3) A (2) bekezdés szerinti szerződés hiányában a földgázkereskedő nem jogosult a biztonsági földgázkészlet igénybevételére.

17. § (1) A felhasználható biztonsági készlet a szervezett földgázpiacon vagy a napi földgáz és kapacitás kereskedelmi piacon nem értékesíthető.

(2) A felhasznált biztonsági készlet – a (3) bekezdés szerinti kivétellel – az Igénybevevőnél kell elszámolni az ÜKSZ-ben meghatározott nominálási tőrés határ figyelembevételével.

(3) A földgázellátási válsághelyzet II. fokozata esetén – a GET 97/C. § (2) bekezdésére figyelemmel – a felhasznált biztonsági készletet a szállítási rendszerirányítónál kell elszámolni.

(4) A rendszerüzemeltetők a nominálnál vagy a ténylegesen felhasznált mennyiségnél több biztonsági készletet nem számolhatnak el az Igénybevevőnek. A biztonsági készletből felhasznált földgáz pénzügyi elszámolása az Igénybevevő és a Szövetség között a szállítói jegyzőkönyv alapján történik, a Szövetség és az Igénybevevő közötti értékesítési szerződés és teljesítés figyelembevételével.

(5) A Szövetség által kötött értékesítési szerződésekben a teljesítés helye mindenkor a biztonsági készletet tároló föld alatti gáztároló kiadási pontja, így a rendszerhasználati díjat az Igénybevevő fizeti.

(6) A biztonsági készlet tekintetében a szállítási rendszerüzemeltető nem fogadhatja be a miniszter által engedélyezett mennyiség feletti nominálást.

(7) Az Igénybevevő köteles nyilvántartásában a biztonsági készletből értékesített földgáz árát, mennyiségét, és az erre eső rendszerhasználati díjakat elkülönítve feltüntetni és elszámolni.

Záró rendelkezések

18. § (1) Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

(2) Hatályát veszti a GET Vhr. 110–114. §-a és az azokat megelőző alcím, a 168. § (1) bekezdés *b)* pontja, valamint a földgáz biztonsági készlet felhasználására vonatkozó egyes szabályokról szóló 75/2007. (VIII. 17.) GKM rendelet.

(3) A GET Vhr. 11. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A földgázelosztó a GET 16. § (1) bekezdés *a)*, *b)*, *ca)*, *cc)*, *ce)* és *e)* pontja szerinti esetekben a felhasználó bekapcsolását, a felhasználási helyen a földgázelosztási szolgáltatás megkezdését vagy folytatását azonnali hatállyal megtagadhatja (a továbbiakban együtt: szolgáltatás megtagadása).”

(4) A felhasználó első alkalommal a földgázellátásról szóló 2008. évi XL. törvény rendelkezéseinek végrehajtásáról szóló 19/2009. (I. 30.) Korm. rendelet és a földgázvételezés korlátozásáról, a földgáz biztonsági készlet felhasználásáról, valamint a földgázellátási válsághelyzet esetén szükséges egyéb intézkedésekről szóló 265/2009. (XII. 1.) Korm. rendelet módosításáról szóló 293/2011. (XII. 22.) Korm. rendelet hatálybalépését követő 30 napon belül nyújthatja be a 12. § (7) bekezdés szerinti kérelmet.

(5) Ha a felhasználó a (4) bekezdés alapján egyedi kérelmet nyújt be, a szállítási rendszerirányító a (4) bekezdés szerinti határidő lejártát követő 30 napon belül benyújtja a Hivatalnak a módosított korlátozási besorolást.

19. § (1)

(2) A 10. § (5) bekezdésében meghatározott rendelkezést a rendelet hatálybalépésekor már megkötött szerződésekre is alkalmazni kell.

(3)–(7)

Az Európai Unió jogának való megfelelés

20. § Ez a rendelet a földgázellátás biztonságának megőrzését szolgáló intézkedésekről és a 2004/67/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 20-i 994/2010/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet végrehajtásához szükséges rendelkezéseket állapítja meg.